

Nagrada

Access•City Award 2018

Primeri dobre prakse pri zagotavljanju večje dostopnosti v mestih EU

Socialna Evropa

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2018

© Evropska unija, 2018

Ponovna uporaba je dovoljena z navedbo vira.

Politiko ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije ureja Sklep 2011/833/EU (UL L 330, 14.12.2011, str. 39).

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiten z avtorskimi pravicami EU, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov pravic.

Print ISBN 978-92-79-80894-4 doi: 10.2767/942285 KE-BL-18-001-SL-C

PDF ISBN 978-92-79-80818-0 doi: 10.2767/282056 KE-BL-18-001-SL-N

Vsebina

Predgovor.....	4
Nagrada Access City Award 2018 – lahko berljiva različica.....	5
Uvod.....	11
Lyon, Francija – zmagovalec.....	12
Ljubljana, Slovenija – druga nagrada.....	16
Luxembourg, Luksemburg – tretja nagrada.....	20
Viborg, Danska – posebna omemba za dostopnost v zgodovinskem okolju.....	24
Udeležba za nagrado Access City Award 2019.....	28

Uvod

Po osmih letih je nagrada Access City Award že uveljavljeno evropsko priznanje, in ponosna sem, ko ugotavljam, da ta mesta še naprej snujejo inovacije, da bi zadostila potrebam vseh ljudi.

Dejansko nas kakovost in paleta inovacij, ki so jih prikazali letošnji nagrajenci, spet popeljejo na nove ravni dostopnosti v Evropi, predstavljajo nenehen vir navdiha in kažejo smer drugim mestom.

Z vidika Evropske komisije nagrada Access City Award jasno kaže, kako pomembna je dostopnost v mestih po Evropi. Številna mesta se srečujejo s težavnim terenom, finančnimi omejitvami ali pa morajo paziti na ohranjanje svojih zgodovinskih stavb.

Pozdravljamo nenehen in vse večji poudarek na ustvarjanju vključujoče Evrope, kjer lahko vsi državljani uživajo svoje pravice do prebivanja, dela in preživljanja prostega časa brez ovir za njihovo mobilnost ali udeležbo.

Namen pričujoče publikacije je postreči s političnimi zamislimi in praktičnimi primeri, ki bodo v pomoč in navdih drugim mestom, ki se srečujejo s podobnimi izzivi. Mesta po vsej EU imajo skupno željo: izboljšati dostopnost – ne le za svoje starejše prebivalce in invalide, temveč v korist vseh.

Letošnji nagrajenci so primeri, ki bodo, upajmo, spodbudili mnoga druga mesta k sodelovanju pri izzivu prihodnje leto. Lyon, Ljubljana, Luxembourg in Viborg dokazujejo, da lahko povsod v Evropski uniji dosežete spremembe, ki bodo neposredno vplivale na življenja vaših državljanov.

Marianne Thyssen

Komisarka za zaposlovanje, socialne zadeve, strokovno usposobljenost in mobilnost delovne sile

Nagrada Access•City Award 2018

Lahko berljiva različica

Kdo smo?

Smo Evropska komisija in Evropski invalidski forum.

Evropska komisija predlaga zakone za izgradnjo boljše Evrope za njene prebivalce.

Evropski invalidski forum si prizadeva za varstvo pravic invalidov v Evropi.

Pogosto sodelujemo, da bi Evropa postala prijaznejši prostor za invalide.

Tako vsako leto denimo združimo moči in organiziramo **nagrado Access City Award**.

Kaj je nagrada Access City Award?

Nagrada Access City Award je nagrada, ki jo vsako leto podelimo mestom, ki si močno prizadevajo za svojo dostopnost.

Mesto je dostopno, kadar lahko tam živijo, se gibljejo naokoli in brez težav uporabljajo vse storitve vsi ljudje.

Mesto je denimo dostopno, ko lahko vsi ljudje z lahkoto:

- vstopijo v avtobus ali na podzemno železnico in se odpeljejo v službo.
- uporabljajo avtomate za nakup vozovnic.
- pohajkujejo po ulicah in vstopajo v javne stavbe.
- dobijo razumljive informacije.

To je pomembno za vse ljudi, predvsem pa za invalide in starejše. Zanje stvari pogosto niso dostopne.

Če stvari niso dostopne, se ne bodo mogli udeležiti v družbi tako kot ostali. Izključeni bodo.

Če na primer avtobusi nimajo klančin za dostop z invalidskim vozičkom, ljudje v invalidskih vozičkih ne bodo mogli iti v službo ali potovati.

Zato je nagrada Access City Award priložnost za mesta v Evropi, da pokažejo svoja prizadevanja za dostopnost za vse ljudi.

Potegovanje za naslednjo nagrado Access City Award

Letos Evropska unija poudarja kulturo in kako se sčasoma ta prenaša iz starejše v mlajšo generacijo. Kulturo lahko predstavljajo umetnost, glasba, gledališče, hrana ali druge stvari države, ki tako pokaže veliko o svoji zgodovini in svojih državljanih.

Tako kot druge stvari mora biti tudi kultura dostopna vsem.

Tako bi denimo invalidi morali biti zmožni obiskati muzej ali druge stavbe in kraje, kjer lahko izvedo več o kulturi države.

Zato letos podeljujemo 2 dodatni nagradi mestom, ki si prizadevajo za dostopnost kulture za vse ljudi.

Udeležba za nagrado Access•City Award 2019

Katera mesta se lahko potegujejo?

Za nagrado Access City Award se ne morejo potegovati vsa mesta. Mesta, ki se želijo potegovati za nagrado Access City Award, morajo:

- biti v državah, ki so del Evropske unije.
Evropska unija je skupina 28 držav v Evropi, ki so se združile, da bi postala Evropa boljši prostor za njene državljane.
- imeti več kot 50.000 prebivalcev. Če ima država manj kot 2 mesti s toliko prebivalci, se lahko združita 2 ali več manjših mest. Če imajo skupaj več kot 50.000 prebivalcev, se lahko potegujejo za nagrado Access City Award. Le 2 dodatni nagradi za dostopno kulturo se lahko podelita manjšim mestom z manj kot 50.000 prebivalcev.

Mesto, ki je osvojilo nagrado Access City Award lani, se letos zanjo ne more potegovati.

Kako se lahko mesta potegujejo za nagrado?

Mesta, ki se želijo potegovati za nagrado Access City Award, se morajo prijaviti prek spleta. Ljudje, ki upravljajo mesta in sprejemajo pomembne odločitve v zvezi z njim, morajo izpolniti spletni obrazec.

V tem obrazcu morajo:

- povedati, čemu naj po njihovem mnenju njihovo mesto osvoji nagrado Access City Award.
- navesti primere in dokazati, kako njihovo mesto ljudem omogoča dostop do stvari.
- spregovoriti o svojem načrtu glede nadaljnjega prizadevanja v prihodnosti.

Mesta, ki se želijo letos potegovati za nagrado Access City Award, si lahko ogledajo to spletno stran:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>

Na spletni strani bomo objavili vse novice v zvezi z nagrado Access City Award.

Prav tako bomo navedli, do kdaj morajo mesta izpolniti obrazec za potegovanje za nagrado Access City Award.

Kako izberemo zmagovalca?

Nekatere skupine ljudi pregledajo delo vseh mest, ki so se prijavila na natečaj za nagrado Access City Award.

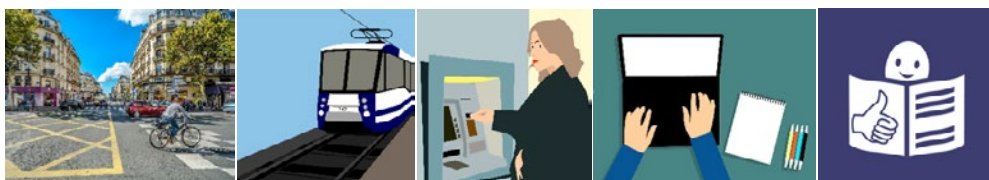

Invalidi in starejši so del teh skupin.

Pregledujejo, kako si mesta prizadevajo za dostopnost stvari v korist svojih prebivalcev.

Pregledujejo, ali imajo mesta denimo urejen dostop do:

- stavb in ulic.
- avtobusov, podzemnih železnic in drugih sredstev javnega prevoza.
- avtomatov za prodajo vozovnic in bankomatov.
- spletnih strani in druge tehnologije, ki
- jo lahko ljudje uporabljajo za komuniciranje.
- informacij, ki so preprosto berljive in razumljive za vse.

Tako ugotovijo, katero mesto se je najbolje odrezalo pri omogočanju dostopa vsem ljudem do teh stvari. Mesto osvoji nagrado Access City Award.

Kdaj bomo predstavili zmagovalca?

Decembra 2018 bomo v Bruslju priredili veliko srečanje, da bi spregovorili o pravicah invalidov. Na tem srečanju bomo razglasili tudi, katero mesto bo osvojilo nagrado Access City Award. Nato bomo temu mestu izročili nagrado Access City Award.

Želite več informacij?

Če želite več informacij, nam pošljite e-poštno sporočilo na e-poštni naslov: **secretariat@accesscityaward.eu**

Uvod

Nagrada Acces City Award je bila uvedena leta 2010 za spodbujanje dostopnosti mestnega okolja vse bolj naraščajočemu prebivalstvu Evrope starejših in invalidov.

Vsako leto se za nagrado poteguje vse več mest iz držav po vsej Evropski uniji. Po prvem pregledu prijav s strani nacionalnih žirij se kandidati, ki so se uspešno odrezali v predizboru, uvrstijo na seznam, ki ga prejme žirija na evropski ravni, sestavljena iz strokovnjakov za dostopnost, ti pa nato odločijo o zmagovalcih in o kategorijah „posebne omembe“.

Izbrane kategorije so lahko vsako leto drugačne. V okviru nagrade Access City Award 2018 je bila nagrada v kategoriji

posebne omembe podeljena dodatno poleg zmagovalca ter drugo- in tretje uvrščenega mesta. Nagrada v kategoriji posebne omembe je pripadla mestu, ki mu je z veliko mero iznajdljivosti uspelo prilagoditi svojo potrebo po dostopnosti tako, da je skladna z njegovo potrebo po ohranjanju njegovega zgodovinskega mestnega jedra in z zahtevnim hribovitim terenom.

Te nagrade poudarjajo, da izboljšanje dostopnosti ne pomeni vselej obsežnih naložb ali velikih projektov. Lahko gre tudi za razumevanje potreb in čim učinkovitejšo uporabo omejenih sredstev. Celotne spremembe lahko znatno prispevajo k zagotavljanju, da so lahko ljudje udeležijo v mestnem življenju.

Komisarka Thyssen in nagrajena mesta med podelitvijo Nagrade za invalidom prijazno mesto

Lyon, Francija

Zmagovalec

Na prvo mesto nagrade Access City Award 2018 se je zavihtel Lyon v Franciji.

Poznan kot „mesto luči“ je Lyon velika evropska prestolnica na stičišču Severne in Južne Evrope. Zgrajeno je okoli dveh hribov, prečkata ga pa reki Rona in Saona.

S skoraj 515.000 prebivalci ga sestavljajo stari Lyon, srednjeveški in renesančni del mesta, polotok Lyona, francosko Presqu'île v Hausmannovem slogu, poslovno središče Part Dieu in sodobna mestna četrt ob sotočju obeh rek.

Medsektorski pristop

Mesto Lyon se je odločilo načeti vprašanje dostopnosti na medsektorski način in precej vložiti v ustvarjanje vključujočega okolja brez ovir.

Z dvema osrednjima temama fizične dostopnosti in dostopnosti do mestnega življenja je Lyon uvedel program, ki se je začel izvajati leta 2016 in bo potekal do leta 2024.

Po poročanju generalnega sekretariata mesta je bil za usklajevanje in pospeševanje programa imenovan vodja misije. Mreža, vključno s 13 oddelki mestne uprave, je vključena v izvajanje pobud, ki zajemajo kulturo, izobraževanje, oskrbo otrok, šport, človeške vire, meščanstvo in javne površine.

“

Z novo obdelavo površin v parku Parc Blandan lahko jasno vidimo dostopno pot z gladko površino, z lahkoto pa prepoznamo razlike med površinami.

Éric

”

Posvetovanje z invalidi glede možnosti in prednostnih nalog z invalidi glede možnosti in prednostnih nalog

Posvetovalno telo, ki ga sestavljajo izvoljeni predstavniki, mestne službe in 62 lokalnih združenj, vključno z invalidi in starejšimi, je tesno vključeno v podajanje predlogov v zvezi s prednostnimi nalogami, pregledovanje možnosti in spremljanje napredka pri izpolnjevanju nalog.

Spodbujanje neodvisnega gibanja

Med leti 2008 in 2020 je bilo v dostopno podzemno železnico in dostopne tramvaje vloženi 97 milijonov EUR. Vsi avtobusi in večina avtobusnih postaj je že dostopnih.

Optibus je posebna storitev za invalide in nudi več kot 100.000 potovanj na leto, 4800 potovanj na leto pa je opravljenih z uporabo storitve Opti-Guide, ki zagotavlja informacije od vrat do vrat in individualno vodenje, kar omogoča ljudem neodvisno potovanje s sredstvi javnega prevoza.

“ Uporabljam storitev Opti-Guide, saj mi omogoča večjo neodvisnost med potovanji. Zelo pomirjujoče je imeti ob sebi neinvalidno osebo.

Myriam

Uporaba storitve Opti-Guide za spodbujanje neodvisnega gibanja

Uporaba tehnologije za odstranjevanje ovir

Spletna stran mesta ima posebno stran, namenjeno invalidom, ki na enem mestu združuje vse koristne informacije o dostopu in drugih vprašanjih. Revija mesta je na voljo tako v Braillovi pisavi kot tudi v zvočnem formatu.

Dostopni športni in rekreacijski objekti: ženska je deležna pomoči pri dostopu do bazena

Prepoznavanje, kdaj je varno prečkati

Aplikacija mesta vključuje funkcijo, ki prebivalcem omogoča sporočanje nedelovanja semaforjev ali drugih ovir za dostopnost. Geolociranje in fotografije omogočajo mestnim službam hitro posredovanje pri reševanju težav. Aplikacija uporabnikom prav tako omogoča prepoznavanje parkirnih mest, rezerviranih za invalide.

Aplikacija `enform@lyon` je bila uvedena za spodbujanje športnih dejavnosti v objektih, ki so na voljo po mestu. Aplikacija vključuje načrte poti, ki jih lahko uporabljajo ljudje z omejeno mobilnostjo.

Aplikacija javnega prevoza potnikom omogoča izbrati najdostopnejši načrt poti, ki denimo prepozna krajše poti ali vzpone. Aplikacija prav tako vključuje funkcijo „dostopnostnega opozorila“, ki ljudi obvešča o okvarah in popravilih dvigal ali tekočih stopnic.

Obisk odrske scene

Menim, da je izvrstno, da lahko obiščemo odrske scene v gledališču. Tako dobimo vpogled v podrobnosti predstave. Resnično smo pomembni.

Lise

Kultura in izobraževanje

Gledališče Théâtre des Célestins organizira otipne obiske odrskih scen in srečanja z igralci, da bi si slepi in slabovidni lahko ustvarili boljšo predstavo o delovanju gledališča. Prav tako nudi prostore za invalidske vozičke, pomožne slušne naprave in različno cenovno politiko za invalidne obiskovalce gledališča.

Knjižnice v mestu imajo na voljo več kot 3500 avdio knjig in nudijo kurirsko storitev na dom starejšim in invalidom, ki knjig ne morejo nositi sami. Med letoma 2016/2017 je potekalo 15 predavanj in razstav z uporabo znakovnega jezika in z zvočnim opisom.

Mesto verjame v pomen pritegnitve in vključevanja invalidnih otrok v večinsko družbo, in tako je dostop do športnih dejavnosti in šolskih kantin zagotovljen vsakemu otroku. Za doseganje te politike polnega dostopa je dodatnih 110.000 EUR namenjenih krepitevi nadzorne skupine in usposabljanju 120 ravnateljev šol in drugih ustanov.

Pritegnitev in vključevanje doma in na delovnem mestu

Mestni program vključuje zagotavljanje dostopa do 700 stavb in javnih površin, za kar je namenjenih 38 milijonov EUR.

Poskusni pristop za medgeneracijska stanovanja se uporablja za bivanjski razvoj 75 enot, kjer jih je 25 rezerviranih za starejše in invalide in vključujejo 24-urno pomoč pri življenjskih aktivnostih.

V sektorju zaposlovanja so vsi zaposleni v občini pred nastopom službe deležni usposabljanja o ozaveščanju glede invalidnosti, vključevanje na delovnem mestu pa je precej višje od pravnih zahtev, saj 7,8 % delovnih mest v mestu zasedajo invalidi. Med leti 2016 in 2018 je Lyon vložil nadaljnji milijon evrov v opremo delovnih mest, ki izpolnjuje potrebe invalidnih zaposlenih.

Občina prav tako spodbuja zaposlovanje invalidov v širši družbi, tako da daje podjetjem, ki beležijo visoke stopnje zaposlovanja, prednost pri dodeljevanju mestnih izvajalskih pogodb.

Ljubljana, Slovenija

Drugo
mesto

Ljubljana, glavno in največje mesto Slovenije, je osvojilo drugo mesto nagrade Access City Award 2018.

Mesto, ki šteje 288.000 prebivalcev, se nahaja v osrednji Sloveniji na stičišču štirih geografskih regij, skozenj pa teče reka Ljubljanica. Na jugu se mesto razprostira čez ravnico Ljubljanskega barja, na preostalih delih pa mesto obdajajo hribi.

Mesto je ohranilo svojo zgodovinsko zapuščino in se ponaša s številnimi zelenimi površinami.

Ustvarjanje dostopne ekološke cone

Ljubljana je leta 2016 osvojila Zelene prestolnice Evrope in si prizadeva združiti cilje izboljšane dostopnosti z zmanjšanjem izpustov, s čimer bo mesto postalo kakovostnejše za vsakogar.

Mestno središče je spremenjeno v dostopno „ekološko cono“ z zelo omejenim motoriziranim prometom, zapolnjenimi razmaki med tlaki, usmerjevalnimi trakovi,

spuščenimi robniki in klančinami za dostop z invalidskim vozičkom.

Težave z dostopom je mogoče sporočiti po telefonu, prek interneta ali z aplikacijo po menu Bolje na prostem. V okviru programa „hitro popravilo“ bo mesto v roku 24 ur rešilo nujne pritožbe, ki zadevajo dostop.

Brezplačen prevoz po območju je na voljo z električnimi vozili, 3 od 6 je dostopnih z invalidskim vozičkom. Na voljo sta tudi električni vlak in tirma vzpenjača za vzpon na Ljubljanski grad.

Za invalidne državljane, zlasti gluhe in naglušne je življenje v Ljubljani lažje, vsako leto pa tudi vse dostopnejše prek vizualnih elektronskih medijev in sporočil za javnost. Veseli nas in zadovoljni smo, da naša občina zelo dobro skrbi za invalide.

Nikolaj Vogel,
Mestno društvo gluhih
Ljubljana

Klančina za dostop z invalidskim vozičkom na Mesarskem mostu v središču mesta

Potovanje po mestu

Vsi mestni avtobusi so nizkopodna vozila s prostorom za uporabnike invalidskih vozičkov, skoraj vsi so opremljeni s klančinami za dostop z invalidskim vozičkom in zvočnimi ter vizualnimi obvestili med vožnjo. Avtobusne postaje v središču mesta nudijo informacije o realnem času prihoda avtobusa, še več avtobusnih postaj pa bo s tovrstno tehnologijo opremljenih prihodnje leto.

Potovanje po mestu je za invalidne prebivalce in njihove skrbnike brezplačno. Sistem edinstvenih identifikacijskih kartic pomeni, da je po potrebi med potovanjem mogoče zagotoviti pomoč.

Storitev za prevoz po naročilu, ki jo lahko uporabniki naročijo, kadar želijo, je na voljo tistim, ki potrebujejo prevoz od vrat do vrat.

Poleg številnih novih nadvhodov prek reke nudi Mesarski most uporabnikom invalidskih vozičkov dostop do čolnov.

Mestni javni toaletni prostori so brezplačni, trenutno jih je dostopnih 10 od 19.

Pametna, dostopna turizem in kultura

Od leta 2016 je info točka v mestnem središču prostor, specializiran za nudenje informacij obiskovalcem, starejšim od 65 let, in invalidom.

Na voljo je zemljevid mesta dostopnih lokacij.

Usmerjevalni trak na Čopovi v središču mesta

“ V zadnjih letih je postala Ljubljana sodobno evropsko mesto, ki je vse bolj prilagojeno invalidom. Začelo se je s klančinami za dostop z invalidskim vozičkom, nato so se na križiščih pojavili zvočni semaforji. Zadnjih nekaj let imamo tudi objave v mestnih avtobusih in dvigalih, zlasti v zdravstvenih ustanovah. Pomembno je tudi, da uporabnikom invalidskih vozičkov omogočimo vstop v stavbe javnega interesa, kot so banke, poštni uradi, zdravstveni domovi, občinski prostori, upravne enote.

dr. Luj Šprohar
Medobčinsko Združenje slepih in slabovidnih Ljubljana

Uvedene so bile tudi „pametne“ rešitve za povečanje dostopnosti mestnega kulturnega življenja. Te vključujejo znakovni jezik v gledališčih, otipne razstave in zemljevide (denimo gradu), prilagojene videe, veččutno vodenje in informacije, preproste za uporabo.

Spletne informacije o mestu izpolnjujejo standarde spletne dostopnosti, v načrtu pa so tudi nadgradnje. Spletna stran vključuje možnost neposrednega komuniciranja državljanov z mestnimi organi.

Dostop do dela

Zaradi zaposlitvenih možnosti, prilagojenih socialnih stanovanj in dostopnega javnega prevoza je Ljubljana privlačno mesto za življenje in delo invalidov.

Obstajajo številne pobude za spodbujanje zaposlitvenih možnosti tako na odprtih kot tudi zaščitenih delovnih mestih. Primer socialnega podjetništva je restavracija „Druga violina“ v starem mestnem jedru, kjer ljudje z motnjami v duševnem razvoju sodelujejo v pravem delovnem okolju.

“ Pobuda za večjo dostopnost nam daje upanje, da bo Ljubljana postala še dostopnejša.

Sandi
Mestno društvo gluhih Ljubljana

OVIRANTlon – triatlon, kjer morajo sodelujoči premagati ovire, s katerimi se invalidi srečujejo v vsakdanjem življenju

Dostopnost: ključni kazalnik kakovosti življenja

Ljubljanski župan spodbuja pomen dostopnosti kot ključnega kazalnika kakovosti življenja v mestu in od mestnih služb zahteva, da dajejo prednost vprašanjem dostopa in zaščiti najranljivejših skupin v družbi.

Splošna mestna politika o trajnostnem razvoju zagotavlja, da ves razvoj temelji na načelu vključevanja tako prebivalcev kot obiskovalcev.

Za ves razvoj obstaja celovit sistem spremljanja, eden od ključnih kazalnikov zadovoljstva pa je dostopnost za

skupine ljudi z zmanjšano mobilnostjo. Ta prizadevanja so priznale in pozdravile mestne invalidske organizacije.

Nadaljnji koraki

Načrti za prihodnje izboljšanje dostopnosti vključujejo nadgradnje spletne dostopnosti, nadaljnje prilagajanje objektov in vsebine v mestnih kulturnih ustanovah, nameščanje talnih usmerjevalnih trakov in zagotavljanje, da so v celoti dostopna vsa socialna stanovanja. Usposabljanje uslužbencev o ozaveščanju glede invalidnosti je tudi ključna prednostna naloga.

Luxembourg, Luksemburg

Tretje
mesto

Mesto Luxembourg s 116.328 prebivalci je osvojilo tretje mesto na natečaju Nagrada za invalidom prijazno mesto.

V mestu, zgrajenem na skali leta 963, predstavljajo ozke ulice in strma pobočja glavne ovire mestnega tehničnega oddelka.

Občina je zavezana k izboljšanju dostopnosti za invalide in starejše in si prizadeva zagotoviti akcijski načrt, ki temelji na Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov.

“ Občinska storitev avtobusnega prevoza mesta Luxembourg je izboljšana, in večina potnikov priskoči na pomoč. Nekatere trgovine imajo klančino za dostop z invalidskim vozičkom, medtem ko v drugih svojim kupcem pomagajo do trgovine dostopati tamkajšnji prodajalci. Gradbišča so večinoma zavarovana. V primeru težav je vedno mogoče stopiti v stik z občino. Na splošno smo priča nenehnim prizadevanjem. ”

Joëlle Oesch

Članica participativnega odbora

Prizori z letnega evropskega tedna mobilnosti

Zasnova za vse

Mesto Luxembourg je bolj osredotočeno na koncept „posebnih potreb“, kot pa na prepoznavanje ljudi v smislu njihove invalidnosti. Ta filozofija temelji na konceptu „zasnova za vse“, kjer gre za ustvarjanje okolja, znotraj katerega lahko vsi živijo lagodno.

Primeri izboljšav, ki so koristile vsem, vključujejo zvočne signale na vseh križiščih, nizkopodne avtobuse, opremljene s klančino za dostop z invalidskim vozičkom in vizualne objave v avtobusih.

Poleg dostopnega javnega prometa obstajajo minibusi, ki ljudi poberejo na domu, z njimi pa se lahko prevažajo uporabniki invalidskih vozičkov po znižani ceni.

Spodbujanje dostopnosti

Mesto izvaja tedenske kampanje za ozaveščanje, da bi spodbudilo boljše razumevanje dostopnosti in vključujočega življenja.

Program vključuje letni teden mobilnosti in glasbeni festival, svečanost o vključenosti, kjer nastopajo invalidi, in dostopne vodene ogledje mesta in muzejev.

Prizori z letnega evropskega tedna mobilnosti

Za vse dogodke so zagotovljena dostopna parkirna mesta in toaletni prostori ter organizirani avtobusni prevozi.

Mestni informacijski oddelek in oddelek za posebne potrebe sodeluje s turističnim uradom, muzeji in drugimi dostopnimi javnimi mesti - matični urad je le eden od primerov. Dostopna so tudi vsa volišča. Vse nove in prenovljene stavbe postopoma dosegajo standarde dostopnosti.

V muzeju poteka razstava po imenu „Muzej za vse“, ki vključuje potrebe vseh državljanov, vključno s priseljenci, z otroki in s starejšimi, z uporabo jezika, ki je razumljiv vsem.

Dajanje zgleda

Občina močno presega te pravne obveznosti in rešuje izzive na področju dostopnosti z navdušenjem v vseh oddelkih tako na politični kot tudi upravni ravni.

Vsi oddelki so vključeni v zagotavljanje agende o dostopnosti, vse pobude pa v celoti financira mesto.

Zaradi jasno določenega osrednjega urada, ki ga vodi Madelaine Kayser, ter močnega sodelovanja z vsemi predstavniki invalidskih organizacij je mesto Luxembourg beležilo ogromen napredek v smislu dostopnejše infrastrukture in povečane ozaveščenosti glede različnih vprašanj invalidnosti, kar je v zameno spodbudilo pozitivne ukrepe v drugih mestih v državi in širši regiji.

Patrick Hurst

Predsednik združenja
„Nëmme Mat Eis [Le z nami!,
op. prev.]“

Vsi postopki Sveta so prevedeni v znakovni jezik, na voljo pa je tudi vsaka druga oblika pomoči. Tečajji nemškega znakovnega jezika potekajo trikrat na leto (na različnih stopnjah) in so odprta za javnost.

Uspeh vseh teh pobud temelji na sodelovanju z ljudmi s posebnimi potrebami za opredeljevanje težav in postavljanje prednostnih nalog.

Zaposlitvene možnosti

Občina je močno zavezana k zagotavljanju zaposlitve invalidom. Trenutno 5,75 % občinskih delovnih mest zasedajo invalidi, vključno s tistimi, ki imajo težave pri učenju ter delavci, ki so postali invalidni v času opravljanja svojega poklica.

Oddelek za vključevanje in posebne potrebe tem delavcem pomaga pri prilagajanju na njihovo delovno okolje, posebne potrebe glede prevoza in druge potrebe.

Uporaba tehnologije za spodbujanje dostopnosti

Leta 2017 je občina začela z dvema novima projektoma za zagotavljanje dostopne tehnologije.

Prvi je nova spletna stran, oblikovana tako, da izpolnjuje standarde spletnega oblikovanja odzivnega spleta in je tako dostopen slepim z uporabo čitalnikov zaslonov. Oddelek za komunikacijo in odnose z javnostjo si prav tako prizadeva zagotoviti, da so vse njihove spletne publikacije, kot so brošure in letaki,

Zanimivo dejstvo o dostopnosti v našem mestu predstavlja signalizacijska tehnologija prek povezave Bluetooth, ki slepim in slabovidnim olajša iskanje avtobusnih postaj in objave naslednje avtobusne postaje z uporabi mobilne aplikacije.

Josianne Rommes

Članica participativnega odbora

na voljo tistim, ki uporabljajo čitalnike zaslonov. Prav tako spodbuja druge, ki delajo na področju grafičnega oblikovanja in komunikacij, da sledijo zgledu.

Drugo novo pobudo pa predstavlja uvedba zvočnih signalov na avtobusnih postajah, ki uporabnikom mestne aplikacije zagotavljajo informacije o prihodu naslednjega avtobusa na avtobusno postajo. To je še posebno dragoceno za slepe in slabovidne, čez čas pa bo storitev razširjena tako, da jo bodo lahko koristili turisti in drugi uporabniki javnega prevoza.

Viborg, Danska

**Posebna
omemba**

Viborg na Danskem je osvojil nagrado v kategoriji posebne omembe za „dostopnost v zgodovinskem okolju“. Ta nagrada priznava dosežke na področju izboljšanja dostopnosti kljub izzivom tako v zgodovinskem kot terenskem smislu.

Viborg, ki šteje 50.200 prebivalcev, je eno izmed najstarejših danskih mest, katerega nastanki segajo 900 let pr. K., razprostira pa se na pobočjih nad dvema jezeroma. Za mesto so značilni strme ulice, ozke poti in tlakovci.

Vključujoča kulturna dediščina

Začetek pobud za dostop v Viborgu je predstavljal projekt „Dostopnost v zgodovinskem mestnem jedru – novi načini krepitve kulturne dediščine v Viborgu“, ki so ga med leti 2010 in 2016 razvili mesto in štiri danske fundacije.

Cilj projekta je bil poiskati inovativne rešitve za odstranitev fizičnih ovir in za izboljšanje komunikacije, tako da bi bila zgodovinska zapuščina Viborga dostopna vsem, ne da bi bila pri tem okrnjena njena pristnost.

Dostopnost brez razburjanja

Jasen poudarek leži na rešitvah, „zaradi katerih se nihče ne razburja“; z drugimi besedami, poudarek leži na diskretnih in vključujočih rešitvah, ne pa na „posebnih“ objektih, izbranih le za invalide.

Vsi uporabniki so bili dejavno vključeni v razvoj tega projekta, ki nam je v veliko zadovoljstvo.

Veseli nas, da je dostopnost obravnavana širše od samih fizičnih vidikov.

Proces je bil pozitiven. Naši predlogi so bili sprejeti in razviti dalje, kar nam daje velik pomen. Prepričani smo, da bodo od tega imeli korist tudi drugi.

Član lokalne delovne skupine v Viborgu

Novi trg Nytorv

V zgodovinskem mestu so številni javni trgi, vrtovi in ulice dostopni z novimi, nižjimi pločniki, klančinami za dostop z invalidskim vozičkom in usmerjevalnimi trakovi. Trg Nytorv je nova, popolnoma dostopna javna površina, ki je bila ustvarjena iz starega parkirišča.

Najbolj strmi prehodi v mestu so bili spremenjeni s počivalnimi platformami, nove klančine za dostop z invalidskim vozičkom pa so bile nameščene v številnih mestnih vrtovih.

Ves uporabljeni material zrcali obstoječo mestno podobo – uporaba granita za novo znižane pločnike, počivališča in klančine za dostop z invalidskim vozičkom. Novi znaki in modeli mesta so bili izdelani iz zlitine iz cinka in bakra (tombac), materiala, ki se že uporablja v mestnih ograjah in koših za odpadke itd.

Te nove značilnosti poudarjajo privlačnost mesta za vse, sočasno pa spodbujajo tudi nove kulturne dogodke in objekte, vključno s tržnicami, kavarnami na prostem in koncerti.

Sodobne komunikacije za zgodovinsko mesto

Tridimenzionalen model mesta je bil razvit z namenom, da slepim in slabovidnim omogoči „otipljivost“ mesta. Informacije so na voljo tako v besedilni obliki kot tudi v Braillovi pisavi.

Aplikacija Mesto Viborg popelje turiste po treh različnih načrtih poti v zgodovinsko jedro. Z uporabo sledenja GPS, zvoka in slike vključuje aplikacija informacije o dostopnih toaletnih prostorih in parkirnih mestih. Za tiste, ki ne želijo uporabiti določenih načrtov poti, aplikacija izpostavlja posamezne znamenitosti, ki dajejo obiskovalcu

proste roke pri ustvarjanju lastne poti ogleda. Aplikacija je na voljo v danščini, angleščini in nemščini.

Po treh letih uporabe aplikacije je v načrtu njena ocena, da bi videli, katere spremembe ali razvoji so morda potrebni.

Politično in družbeno vključevanje

Vizija občine Viborga je, da bi morali vsi imeti priložnost živeti zdravo in dejavno življenje z dostopom do široke palete kulturnih, rekreacijskih in drugih doživetij. Leta 2009 je mesto sprejelo invalidsko politiko. Utemeljena je bila na povratnih informacijah z delavnic in s srečanj z lokalnimi meščani, invalidskimi organizacijami in starejšimi ter glavnimi zainteresiranimi stranmi mestnega jedra. Politika vključuje kontrolni seznam za dostopnost, ki zajema javne kraje in stavbe s priporočenimi ukrepi.

Tridimenzionalen otipni model mesta

Neovirane poti zagotavljajo enostaven dostop brez izgube zgodovinskega konteksta

Invalidski svet svetuje občini pri vseh javnih gradbenih projektih, obstajata pa tudi dve skupni delovni skupini, usmerjeni v „naravno dostopnost“ in dostopnost mesta.

Mesto je prepričano, da je ta pristop, ki poteka na vseh političnih in upravnih ravneh, najučinkovitejši način za doseganje napredka.

Politika določa vrednote in načela, pa tudi prednostne naloge za ukrepanje.

Projekt „Dostopnost v zgodovinskem mestnem jedru – novi načini krepitev kulturne dediščine v Viborgu“ je bil razvit in izveden v sodelovanju z „odborom za znanje“, ki vključuje predstavnike nacionalnih danskih organizacij s strokovnim znanjem na področju dostopnosti in lokalno delovno skupino, ki jo sestavljajo ljudje, strokovnjaki za dostopnost in glavne

zainteresirane strani mestnega jedra, vključno z lokalnim turističnim uradom in panožnim združenjem.

Kako naprej?

Mesto Viborg ima v načrtu nadaljevati to pobudo na podlagi preteklih izkušenj. Med prihodnjimi projekti sta nadaljnji razvoj območja okoli katedrale in razširitev obstoječega projekta za zagotavljanje vključujočega dostopa do številnih znamenitosti, vključno z muzeji, gledališči in razstavami, pa tudi do večjega števila mestnih trgov in vrtov.

Udeležba za nagrado Access City Award 2019

Natečaj za nagrado Access City Award organizira Evropska komisija skupaj z Evropskim invalidskim forumom. Je spodbuda mestom, da izmenjajo svoje izkušnje in izboljšajo dostopnost v korist vseh.

Ali želite predstaviti projekte svojega mesta v naslednji brošuri nagrade Access City Award? Ali želite izmenjati izkušnje in ukrepe z drugimi mesti?

Potegujte se za nagrado Access City Award 2019!

Deveta nagrada bo razpisana spomladi 2018 (datum je treba še potrditi). Prijavite se lahko z izpolnjenim in oddanim spletnim prijavnim obrazcem do določenega roka. Podrobne informacije bodo na voljo na spletnem mestu: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>

Udeležba na natečaju za nagrado Access City Award ni le možnost za pridobitev priznanja, temveč tudi edinstvena priložnost za pregled obstoječih razmer v vašem mestu za vaše lastne namene notranje revizije in za merjenje napredka. Preučevanje vprašanj na prijavnem

obrazcu je odličen način za analiziranje vaše politike o dostopnosti in za opredeljevanje njenih prednosti in slabosti.

Kdo se lahko prijavi?

Prijavitelj mora biti vladni organ mesta z več kot 50.000 prebivalci v eni od držav članic EU. V državah članicah z manj kot dvema takšnima mestoma lahko sodelujejo mestna območja, ki jih sestavljata dve ali več mest, če njuno/njihovo skupno prebivalstvo šteje več kot 50.000 prebivalcev. Ker nagrade Access City Award ne more osvojiti isto mesto dve leti zapored, zmagovalno mesto v letu 2018 ne bo pozvano k ponovnemu sodelovanju v letu 2019. Vsa druga mesta, vključno z drugo in tretje uvrščenima, ter mesta v kategoriji posebne omembe pa vabimo k ponovnemu sodelovanju.

Za pomoč pri pripravi na sodelovanje na natečaju so na spletni strani natečaja za nagrado Access City Award na voljo navodila in pravila za sodelovanje v vseh uradnih jezikih EU: **<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141>**

Izbirni postopek

Žirije bodo upoštevale ukrepe, sprejete in načrtovane na naslednjih področjih:

- grajeno okolje in javni prostori,
- prevoz in z njim povezana infrastruktura,
- informacije in komunikacija, vključno z novimi tehnologijami (IKT),
- javne ustanove in storitve.

Žirije bodo ocenjevale prijave ob upoštevanju naslednjih petih meril:

- obseg ukrepov,
- lastništvo, stopnja zavez,
- vpliv,
- kakovost in trajnost rezultatov,
- vključenost invalidov in pomembnih partnerjev.

Izbirni postopek je razdeljen na dve fazi: predizbor na nacionalni ravni in končni izbor na evropski ravni. **Nacionalne žirije** v vsaki državi izberejo največ tri mesta med nacionalnimi prijavitelji z uporabo ocenjevalnih meril, ki jih zagotavlja Evropska komisija. Nacionalni kandidati se uvrstijo v drugo fazo natečaja in jih ocenjuje **evropska žirija**.

Zmagovalec natečaja za nagrado Access City Award 2019 bo razglašen v **začetku decembra 2018**. Slovesnost je del letne konference v okviru evropskega dneva invalidov v Bruslju.

Sekretariat nagrade Access City Award

Sekretariat nagrade Access City Award lahko pomaga pri pripravi. Če potrebujete kakršne koli dodatne informacije, stopite v stik: **secretariat@accesscityaward.eu**

2018
 EVROPSKO LETO
 KULTURNE
 DEDIŠČINE
 #EuropeForCulture

Naslednji natečaj za nagrado Access City Award bo posvečen evropskemu letu kulturne dediščine

Leta 2018 Evropska unija proslavlja kulturno dediščino. Na naslednjem razpisu nagrade Access City Award bodo zato nagrajena mesta, ki so si odločno prizadevala zagotoviti dostopnost njihove dediščine in kulture vsem.

Poleg tradicionalne prve, druge in tretje nagrade bosta dve posebni nagradi podeljeni mestoma v počastitev dosežkov na področju dostopnosti dediščine in kulture. Medtem ko bo podelitev ene posebne nagrade potekala po ustaljenih pravilih in bo podeljena mestu z več kot 50.000 prebivalci, pa bo druga nagrada prvič v zgodovini mestom z manj kot 50.000 prebivalci dala priložnost za sodelovanje na natečaju in potegovanje za nagrado.

Spletna stran natečaja za nagrado Access City Award bo v prihodnjih mesecih redno posodobljena, zato jo spremljajte za več informacij o teh posebnih nagradah.

Stik z EU

Osebno

Po vsej Evropski uniji je na stotine informacijskih točk Europe Direct. Naslov najbližje lahko najdete na spletni strani: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Po telefonu ali elektronski pošti

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Nanjo se lahko obrnete:

- s klicem na brezplačno telefonsko številko: 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri ponudniki lahko klic zaračunajo),
- s klicem na navadno telefonsko številko: +32 22999696 ali
- po elektronski pošti s spletne strani: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Iskanje informacij o EU

Na spletu

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Europa: https://europa.eu/european-union/index_sl.

Publikacije EU

Brezplačne in plačljive publikacije EU lahko prenesete s <http://publications.europa.eu/sl/publications> ali jih tam naročite. Za več izvodov brezplačnih publikacij se obrnite na Europe Direct ali najbližjo informacijsko točko (https://europa.eu/european-union/contact_sl).

Zakonodaja EU in drugi dokumenti

Do pravnih informacij EU, vključno z vso zakonodajo EU od leta 1952 v vseh uradnih jezikovnih različicah, lahko dostopate na spletišču EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

Odprti podatki EU

Do podatkovnih zbirk EU lahko dostopate na portalu odprtih podatkov EU (<http://data.europa.eu/euodp/sl>). Podatke lahko brezplačno prenesete in uporabite tudi v komercialne namene.

Letni natečaj za nagrado Access City Award je priznanje evropskim mestom za njihova prizadevanja na področju svoje dostopnosti invalidom in starejšim. Pričujoča brošura nagrajuje dosežke zmagovalca 2018 ter ostalih nagrajencev – Lyona (Francija), Ljubljana (Slovenija), Luxembourg (Luksemburg) in Viborga (Danska) – ter izpostavlja konkretne korake, ki so jih ta mesta naredila za izboljšanje svoje dostopnosti. Ti koraki vključujejo dostopne podzemne železnice in tramvaje, navigacijske aplikacije, „ekološke cone“ z omejenim prometom in dogodke za ozaveščanje.

Naše publikacije lahko prenesete ali se nanje brezplačno naročite na spletni strani **<http://ec.europa.eu/social/publications>**

Če želite prejemati redne novice o Generalnem direktoratu za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, se prijavite na brezplačen e-bilten Socialna Evropa na spletni strani

<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

socialeurope

EU_Social

